

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)

Proceedings

STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024

Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)**

Proceedings

**STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND
FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES**

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024
Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

UDC: 81'25'42:316.7(063)(0.034)

S88 Strategic Innovations of Social Communications and Foreign Philology in Crisis Times: collection of scientific paper of the I International Scientific and Practical Conference (1 June 2024) / responsible editor Nabok M., responsible designer Sadivnycha M. Sumy: Sumy State University, 2024. 351 p.

The collection includes scientific materials devoted to current problems in the field of distance teaching and learning in the era of digital technologies, in particular in language pedagogy, media innovations, modern translation, ethnolinguistics, stylistics, methods and methodologies of modern linguistic and literary disciplines. The composition of the collection is scientific research on the preservation of national identity and cultural heritage, intercultural communications, psychological theory and practice, sociological research.

For teachers of higher education institutions, graduate students, students, teachers of secondary schools, gymnasiums, lyceums and colleges, all those interested in socio-humanitarian issues.

The materials are printed in the author's editorial

Sumy State University, 2024

Дмітренко Н.Є.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3556-0003>

доктор педагогічних наук

професор кафедри іноземних мов

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗВО

Для успішної професійної реалізації і кар'єрного зростання кожен фахівець повинен володіти необхідними професійними вміннями і знаннями, що в сучасній психологічній літературі називаються *hardskills* (жорсткими або професійними навичками). Саме цьому навчають майбутніх фахівців у ЗВО, а після – теоретичні знання вже шліфуються на практиці.

Проте, як демонструють реалії життя, досягнення кар'єрних висот залежить не лише від суто теоретичних знань і професійних навичок, але і від наявності так званих *soft skills* – гнучких або м'яких навичок, що представляють собою комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, необхідних для ефективної та успішної професійної діяльності. Зазначені навички є необхідними і надзвичайно важливими в самореалізації кожної людини будь-якого віку, як молоді, так і дорослих.

Особливо «прокачка» *soft skills* актуальна для студентів, що навчаються та готуються стати майбутніми фахівцями. Згідно з результатами досліджень внесок м'яких навичок в професійну успішність фахівця складає 85%, а жорстких – 15 %.

Згідно з висновками економічного форуму в Давосі, до найбільш затребуваних м'яких навичок, яких потребує сучасний фахівець на ринку праці, віднесено: аналітичне мислення і інноваційність, активне навчання і стратегії навчання, розв'язання складних проблем, критичне мислення та аналіз тощо.

Відповідно, у системі освіти України зростає попит на м'які навички, що

забезпечать у майбутньому здатність особистості адаптуватися до стрімких змін і перетворень мінливого життя, встановлювати необхідні для особистісного й професійного зростання контакти, вибудовувати різнопланові та різнорівневі соціальні зв'язки тощо. За даними досліджень, такі м'які навички пов'язані з: когнітивною регуляцією (контроль уваги / робоча пам'ять / планування, когнітивна гнучкість тощо); емоційними процесами (знання / вираження і регулювання емоцій / поведінка, емпатія / сприйняття перспективи); соціальними / міжособистісними навичками (розуміння соціальних сигналів, вирішення конфліктів, просоціальна поведінка); додатковими навичками (критичне й системне мислення та іншими).

Інструментом формування і розвитку таких навичок є соціально-емоційне навчання (СЕН) завдяки якому здобувачі розуміють та керують емоціями, ставлять та досягають позитивних цілей, відчувають та виявляють співпереживання до інших, встановлюють та підтримують позитивні стосунки та приймають відповідальні рішення.

СЕН побудовано на трьох вимірах: (1) усвідомленість, (2) співпереживання, (3) залученість. Кожен із цих вимірів можна розглядати на трьох рівнях: (1) особистісному, (2) соціальному та (3) системному. Щоб діяти конструктивно (як особистість чи колектив), потрібно спершу *усвідомити* проблему. Другий крок – включитися в неї емоційно: це мотивує до дії (*співпереживання*). І третій крок – діяти вміло (*залученість*). Щодо рівнів, то перший рівень СЕН, *особистісний*, який стосується турботи про себе. Другий рівень, *соціальний*, розширює цю турботу також на інших – стимулює розвиток емпатії й співпереживання, а також ефективних навичок міжособистісних взаємин і спілкування. І третій рівень – *системний*, орієнтований на те, щоб допомагати студентам розвивати усвідомленість, цінності та навички, скеровані на ширші громади, завдяки чому вони стають відповідальними громадянами світу.

Кожен з трьох вимірів СЕН містить певний набір компетентностей, яких можливо навчати окремо, але найкраще розглядати в спільному контексті та

можна застосовувати як під час занять, так і в позааудиторній діяльності:

1. Самосвідомість: здатність розуміти власні емоції, думки, цінності й те, як вони впливають на поведінку в різних контекстах. Це включає в себе здатність визнавати свої сильні, слабкі сторони, а також такі особливості, як: інтеграція особистої та соціальної ідентичностей; виявлення особистих, культурних і мовних цінностей; визначення своїх емоцій; демонстрація чесності та порядності; зв'язок почуттів, цінностей і думок; спрямованість на самоефективність; усвідомлення необхідності саморозвитку; розвиток інтересів і цілеспрямованості.

2. Самоконтроль: здатність ефективно керувати своїми емоціями, думками та поведінкою в різних ситуаціях, досягати цілей і прагнень, що включає в себе такі уміння як: управління своїми емоціями; визначення та використання стратегій управління стресом; прояв самодисципліни та самомотивації; постановка особистих і колективних цілей; використання планових та організаційних навичок; прояв сміливості й ініціативи; демонстрація особистої та колективної волі.

3. Соціальна свідомість: здатність поставити себе на місце іншої людини, яка може мати інше походження чи культуру, ніж та, з якою ви виростили, діяти з емпатією та дотримуватися етичних норм у соціумі, а також: прийняття точки зору інших; визнання сильних сторін інших; демонстрація емпатії та співчуття; прояв турботи про почуття інших; розуміння і вираження подяки; сприйняття розмаїття соціальних норм; розпізнавання ситуаційних вимог і можливостей; розуміння впливу організацій і систем на поведінку.

4. Навички взаємодії з оточуючими, тобто здатність будувати та підтримувати здорові стосунки з людьми різного походження. Ця компетентність зосереджена на взаємодії з навколишнім світом та включає в себе такі аспекти, як: ефективне спілкування; розвиток позитивних стосунків; демонстрація культурної компетентності; практика командної роботи та спільного вирішення проблем; конструктивне вирішення конфліктів; протистояння негативному соціальному тиску; прояв лідерства в групах; пошук

або пропозиція підтримки та допомоги, коли це необхідно; відстоювання прав інших.

5. Прийняття відповідальних рішень: вибір того, як діяти чи реагувати на ситуацію, відповідно до певних правил поведінки, таких як етика, безпека, зважування наслідків і благополуччя тощо. Ця компетентність включає такі навички: демонстрація допитливості та відкритості; уміння робити обґрунтоване судження після аналізу інформації, даних і фактів; виявлення рішень особистих і соціальних проблем; передбачення та оцінка наслідків своїх дій; визнання того, наскільки навички критичного мислення корисні як у закладі освіти, так і поза ним; роздуми про свою роль у сприянні особистому, сімейному та спільному добробуту; оцінка особистого, міжособистісного, громадського та інституційного впливу (Дмітренко та ін., 2024).

Отже, розвиваючи СЕН компетентності здобувачі навчаються як 1) бути обізнаним в тому, що вони відчувають; 2) керувати / реагувати на свої емоції; 3) розуміти, що відчувають інші; 4) співпрацювати з іншими; 5) приймати правильні рішення.

Основна роль викладача на занятті з використанням СЕН – це роль фасилітатора, що в традиційній педагогічній практиці є додатковою, але в СЕН виходить на перший план. Фасилітатор скеровує, підтримує, похваляє та заохочує навчальну діяльність, але не виступає єдиним джерелом інформації й носієм авторитету.

Таким чином, зважаючи на сучасні вимоги суспільства до особистості, виникає необхідність використання ефективних та інноваційних підходів до навчання, які б враховували не лише когнітивні аспекти, але й соціально-емоційну сферу здобувачів освіти. Використання елементів СЕН стає актуальним і перспективним для підвищення якості освіти та розвитку відповідних компетентностей здобувачів на всіх рівнях здобуття освіти. Проте, важливо також враховувати індивідуальні відмінності студентів та адаптувати підходи до їхніх потреб. Успішна реалізація програми СЕН вимагає підтримки університетського менеджменту, адекватних ресурсів та постійного оновлення

педагогічних методик.

Список використаних джерел:

Дмітренко, Н., Панченко, В., Гладка, О., Школа, І., Девіцька, А. (2024). Застосування прийомів соціально-емоційного навчання у формувальному оцінюванні майбутніх учителів англійської мови. *Молодь і ринок*, 2 (222), 80–85. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.298742>

Данілова Д.Е.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1548-7496>

викладач-стажист кафедри психології, політології та соціокультурних технологій

Сумського державного університету

м. Суми, Україна

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ВІДРЕАГУВАННЯ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

У доповіді розглядаються соціальні мережі як засіб емоційного відреагування під час повномасштабної війни. Частіше психологи у своїх дослідженнях описують негативний вплив соціальних мереж, зокрема: інформаційне перевантаження, зниження концентрації уваги, стомлення, стрес, відчуження, швидкий спосіб отримання уваги, фрустрацію, інтернет-залежність, прокрастинацію тощо. Одночасно з цим, з початком повномасштабних військових дій на території України значна частина населення стикається з гострими стресовими реакціями та травматичними переживаннями. Більшість із цих людей потребує психологічної допомоги, проте лише незначна частина звертається до спеціалістів. Саме соціальні мережі, такі як «Тік-ток» та «Інстаграм», стали засобом емоційного відреагування пережитих ситуацій. Соціальні мережі відіграють важливу роль у наданні емоційної підтримки, полегшенні спілкування та створенні спільнот для взаємодопомоги. У статті